

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА**

Комисија за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу студија

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА**

ПРЕДМЕТ: Извјештај о оцјени завршног рада кандидата Михајла Вујовића

Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци је на 92. сједници одржаној 22. новембра 2017. године донијело Одлуку број: 08/3.1492-7/17 о именовану ментора и Комисије за оцјену и одбрану завршног рада под називом: „Положај Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатлантској алијанси“ у саставу:

1. Проф. др Милош Шолаја, ванредни професор, ужа научна област Међународни односи и безбједност, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предсједник;
2. Доц. др Матеј Савић, доцент, ужа научна област Међународно право, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој луци, члан-ментор;
3. Мр Жељко Будимир, виши асистент, ужа научна област Међународни односи и безбједност, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан.

Након проведених свих неопходних процедура, те извршеног увида у текст завршног рада кандидата Михајла Вујовића и његове анализе Комисија подноси Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци сљедећи:

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени завршног рада на другом циклусу студија под називом:
**„Положај Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине
Сјеверноатлантској алијанси“**

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Михајло Вујовић, бригадир ОС БиХ је тренутно на дужности Шефа одсјека за сарадњу са НАТО и операције подршке мира у свијету у Министарству одбране БиХ. Рођен је 14. јуна 1963. године у Билећи. Основну школу је завршио у Билећи, а Војну гимназију у Београду. Војну академију КоВ завршио је у Београду са просјечном оцјеном 9,42. Генерал-штабну школу је завршио такође у Београду, а Ратну школу у Паризу у Француској.

У својој војној каријери обављао је све командне дужности од командира вода везе и наставника у Војној академији до команданта бригада (Билећке и Требињске) Војске Републике Српске. У рату је обављао дужност начелника везе и начелника Оперативно-наставног одсјека Требињске бригаде. Обављао је дужност начелника Управе за комуникације и информатичке системе ОС БиХ. Своје билатерално и мултилатерално дипломатско искуство стицао је обављајући дужност Војног аташеа БиХ у Републици Аустрији и Војног савјетника у Мисији БиХ при УН, ОСЦЕ и другим међународним организацијама у Бечу.

Потпредсједник је Главног одбора СПКД „Просвејта“. Написао је двије књиге меморијско, дипломатског садржаја: „Свједочења и расуђивања“ (2012) и „Бечка свједочења“ (2018) Течно говори француски и енглески језик. Ожењен је и има сина и двије кћерке.

УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ЗАВРШНОГ РАДА

Завршни рад под називом: „Положај Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатлантској алијанси“ текстуално је написан на 100 страница, при чему обухвата укупно 107 страница компјутерски сложеног текста заједно са садржајем, библиографијом, кратком биографијом и неопходним изјавама. Рад је подијељен у пет поглавља уз библиографију, биографију кандидата и изјаве као посебних секција рада. Увод је у структури рада постављен као посебно, нумерисано пред-поглавље. Централна два поглавља рада под бројем: 3. „Инструменти које НАТО користи за припрему земаља за чланство у Алијанси“ и бројем: 4. „Положај Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатлантској алијанси“ подијељена су у посебна потпоглавља у којима је кандидат ушао у меритум проблема који је постављен насловом завршног рада. Поштујући правила израде научног рада, а у складу са свим методолошким пропозицијама кандидат је на коректан начин обрадио све неопходне теме које чине структуру овог завршног рада, при чему се ухватио у коштац са свим релевантним питањима у вези са положајем Републике Српске у контексту придруживања БиХ Сјеверноатлантској Алијанси.

У Уводу рада кандидат Михајло Вујовић детаљно обрађује положај БиХ послије закључења Дејтонског мировног споразума, а у контексту тадашњих околности у међународним односима и процесима евроатлантских интеграција, са посебним освртом на Републику Српску. Кандидат наглашава да је питање интеграције држава насталих распадом СФР Југославије у евроатланске савезе посљедње двије и по деценије врло актуелно, па чак и

неизбјежно политичко питање, при чењму ни један програм било које озбиљније политичке партије не може да избјегне своје одређење према њему. У истом дијелу рада Вујовић врши претходно одређење настанка, надлежности и организације НАТО-а. Такође, кандидат прецизно наглашава да је за Босну и Херцеговину, државу са три конститутивна народа и два државотворна ентитета – асиметричним унутрашњим уређењем, са три међусобно супростављена концепта, државом која је у статусу неопротектората, одлука о придруживању изузетно сложена и тешка, јер не постоји консензус у вези са овим питањем.

У поглављу под насловом **Европатлантске интеграције – изазови и могућности**, кандидат Михајло Вујовић поставља питање да ли је извјесно да ће *Западни свијет* постојати и дјеловати у дугорочном периоду као јединствен идеолошки, политички, економски и безбједносни блок. Вујовић анализира историјски контекст јачања Западног свијета и процес стварања јединственог идеолошког, политичког, економског, правног и одбрамбено-безбједносног блока. У истом поглављу кандидат нам даје осврт на аксиолошке димензије либерализма уопште, са конкретним освртом на либерализам у међународним односима, уз анализу историјских процеса који су се одвијали у другој половини 20. вијека, те нових околности које су наступиле у међународним односима у првим деценијама 21. вијека.

У поглављу под насловом **Историјат односа Републике Српске и НАТО** кандидат Михајло Вујовић анализира историју односа српског народа и НАТО у периоду од почетка југословенске кризе, односно од започињања дисолуције СФР Југославије до данас. Он детаљно обрађује положај и утицај Организације Уједињених нација, те водећих држава *Западног свијета* у грађанском рату у Босни и Херцеговини. Вујовић са војно-безбједносног аспекта изузетно детаљно приказује положај и дјеловање УНПРОФОР-а у БиХ и постепено јачање улоге НАТО-а у сукобу, а који је кулминирао отвореном војном интервенцијом 1995. године. Кандидат констатује да све вријеме од почетка југословенске кризе *Западни свијет*, а прије свега НАТО, није понудио српском народу прихватљиво и достојанствено рјешење, а које би могло бити у обостраном интересу. У истом поглављу се анализира положај НАТО снага у мирнодобским околностима, послје закључења Дејтонског мировног споразума, те јачање улоге позиције Високог представника на основу тзв. Бонских овлаштења, при чему кандидат апострофира као пресудну реформу система одбране и одлуку о формирању јединствених оружаних снага БиХ 2005. године.

Унутар поглавља под насловом **Инструменти које НАТО користи за припрему земаља за чланство у Алијанси** кандидат Михајло Вујовић анализира и детаљно нам приказује све инструменте који су активирани од 1993. године до данас. Вујовић анализира Партнерство за мир као иницијални оквирни споразум за регионалну безбједност, затим Споразум о статусу снага који се примјењује између Сјеверноатлантског савеза и држава чланица програма Партнерства за мир. У истом поглављу детаљно су обрађени и Процес планирања и ревизије, Интензивни дијалог, Акциони план за чланство са посебним освртом на положај Босне и Херцеговине, односно Републике Српске у погледу свих наведених инструмената и међународних споразума. Кандидат је посебну пажњу посветио и данас отвореном питању укљичавања перспективне војне имовине у БиХ.

У поглављу под насловом **Положај Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатлантској алијанси** кандидат обрађује правне аспекте придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатлантској алијанси, посебно наглашавајући положај Републике Српске. Такође, он анализира процедуре за доношење одлука у тијелима НАТО уз детерминисање позиције и утицаја Босне и Херцеговине, у случају пуноправног чланства. Вујовић, сериозно обрађује проблематику унутрашње легислативе у БиХ и Републици Српској, а у вези са процесом придруживања НАТО-у, као и безбједносни и економски утицај придруживања Босне и Херцеговине у НАТО на Републику Српску. Кандидат посебну пажњу у овом поглављу посвећује отвореним питањима психолошко-историјског контекста придруживања Сјеверноатлантској алијанси, уз посебно наглашавање Светосавског и Видовданског завјета који представљају темељ опстанка српског народа и главне баријере како се српски народ не би могао сврстати међу вазалистичке народе.

У **Закључцима** кандидат Михајло Вујовић сублимира све претходно наведено и даје нам цијелокупни преглед изведених истинитости на основу проведеног истраживања. Вујовић наглашава да постојећа политичка позиција Републике Српске и српског народа у Босни и Херцеговини обезбјеђује право српском народу да пресудно утиче на коначну одлуку о придруживању Босне и Херцеговине Сјеверноатлантској алијанси.

СТРУКТУРА РАДА

Увод

1. Евроатланске интеграције – изазови и могућности

2. Историјат односа Републике Српске и НАТО

3. Инструменти које НАТО користи за припрему земаља у своје чланство

3.1. Партнерство за мир - Partnership for Peace (PfP)

3.1.1. Споразум о статусу снага - Status of forces agreement (SOFA)

3.2. Процес планирања и ревизије - Planning and review process (PARP)

3.3. Индивидуални партнерски акциони план - Individual partnership action plan

3.4. Интензивни дијалог - *Intensified Dialogue (ID)*

3.4. Акциони план за чланство – *Membership action plan (MAP)*

3.4.1. Питање укњижавања перспективне војне имовине

4. Положај Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатланској алијанси

4.1. Правни аспекти придруживања БиХ Сјеверноатланској алијанси

4.1.1. Утицај процеса доношења одлука у НАТО тијелима на потенцијално чланство БиХ у НАТО

4.1.2. Унутрашња легислатива везана за процес придруживања НАТО-у

4.2. Безбједносни утицај придруживања БиХ НАТО алијанси на Републику Српску

4.3. Економски утицај придруживања БиХ НАТО алијанси на Републику Српску

4.4. Историјски аспект

4.3.1. Светосавски и видовдански завјети као баријере да се српски народ сврста међу вазалистичке народе

5. Закључци

6. Библиографија

7. Биографија кандидата

8. Изјаве

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

Рад истражује отворена питања интеграције држава насталих распадом СФР Југославије у евро-атланске савезе са посебним освртом на статус Босне и Херцеговине, стављајући посебан акценат на положај Републике Српске у процесима започетим прије двије и по деценије. У раду је истражен оквир постојеће позитивноправне легислатве у БиХ која омогућава, односно спријечава активирање свих инструмената приликом доношења одлука у међународним организацијама (укључујући и НАТО). Поред овога, истраживање је обухватило и проблеме који су узроковани асиметричном организацијом Босне и Херцеговине и ситуацију сталног неповјерења између конститутивних народа. Такође, сагледани су кроз историјат односа Републике Српске и НАТО, узроци оправдано негативног става српског народа према НАТО

алијанси и размотрени реални правци дјеловања Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатлантској алијанси.

У складу са претходно наведеним, предмет истраживања овог рада је општи положај НАТО алијансе у контексту међународних односа, међународног права и напосљетку геополитичких дешавања на простору Западног Балкана и утицај евроатланских интеграција на Босну и Херцеговину, као и унутрашња регулатива у тијелима НАТО која дефинише начин доношења одлука и могућност утицаја појединачних држава чланица на коначне одлуке. У том контексту посебан предмет истраживања је питање постојаности и довољности уставне и законске регулативе у Босни и Херцеговини која даје право Републици Српској и српском народу у БиХ да колективно и јасно изразе свој политички став по питању прикључивања заједничке државе НАТО алијанси и консеквентно могућност утицаја на доношење одлука Алијансе.

МЕТОД РАДА

Истраживање има теоријски карактер, са елементима студије случаја и засновано је на референтним библиографским изворима. Предмет истраживања, као и циљеви, односно оправданост истраживања су одредили нивое очекиваног научног сазнања, а индикатори повезани са хипотезама определијели су методе, технике, инструменте и поступке које ће бити примјењивани у самом истраживању. Метод анализе садржаја кориштен је обухватајући све научно релевантне факте, хипотезе, емиријске доказе, званичне документе и др. кључне за истраживање евроатлантских интеграција и система НАТО-а. Такође, овај метод је кориштен при истраживању докумената који дефинишу унутрашње уређење и међународноправни статус БиХ и Републике Српске. Методи индукције, односно дедукције кориштени су у анализи појединачног положаја државе у евроатлантским интеграцијама, односно анализи општег аспекта система колективне одбране НАТО-а и његове партикуларне рефлексије на државе. У истраживању је кориштен и упоредни метод, при чему су анализирани карактеристике, положај и свеprisутне специфичности Босне и Херцеговине у односу на остале државе које су тренутно у сличном статусу евроатлантских интеграција. Овај метод кориштен је и у анализи истовјетности и разлика између БиХ и држава чланица НАТО-а и Европске уније. Такође, у истраживању су кориштени и синтетичко-аналитички метод, метод доказивања, метод структуралне анализе, историографски метод, при чему је кандидат користио и интервју, као посебан метод непосредне спознаје битних чињеница, које су релевантне за предмет рада.

РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС

Научни допринос истраживања кандидата Михајла Вујовића се огледа у научно-истраживачкој проблематизацији, с једне стране, државотворне позиције Републике Српске и с друге српског народа као конститутивног, а у контексту евроатлантских интеграција Босне и

Херцеговине. Овај допринос је видљив и у теоријској актелизацији односа унутрашње правне регулативе држава и регулативе међународних организација, а која уређује процес доношења формалноправних одлука. Предмет истраживања, одоносно материја која је њиме обухваћена је врло актуелна, а данас, у политичком и у политиколошком смислу чак и неизбежна. Питања која су обухваћена предметом истраживања нису само политичког или идеолошког већ и егзистенцијалног, културолошког, па чак и судбинског карактера.

Вујевићево истраживање нам потврђује да свако задирање у одредбе Дејтонског споразума без сагласности сва три конститутивна народа у Босни и Херцеговини би у постојећим међународним околностима био чисти авантуризам, без обзира са чије стране долазио. Због тога Република Српска у будућој терминологији у политичким процесима који ће се водити, његујући право на самоопредјељење које је загарантовано Повељом УН, термине отцјељење, сецесија, осамостаљење и одвајање треба да замијени термином мирно разруживање. Ширење НАТО није само ствар тога да ли је нека земља испунила прописане критеријуме интероперабилности оружаних снага и прилагодила свој политички систем систему западних земаља. То је, прије свега, политички процес који захтијева политичке одлуке, укључујеи политичке ризике, како држава које се прикључују, тако и самог Савеза. Постојећа политичка позиција Републике Српске и српског народа у Босни и Херцеговини, по важећем Уставу, обезбјеђује јој право да пресудно утиче на коначну одлуку о придруживању Босне и Херцеговине Сјеверноатланском савезу.

Унутар Босне и Херцеговине не владају односи међусобног повјерења и емпатије између њених конститутивних елемената, што значи да би се тешко икада могао очекивати јединствен наступ БиХ ако би један од народа или ентитета био против припремљене одлуке од стране НАТО тијела. Такође, принцип консензуса држава чланица приликом одлучивања у НАТО тијелима је више формалне природе, па суштинске одлуке о употреби НАТО снага увијек доносе велике државе. Због тога је мало вјероватно да би Босна и Херцеговина (и под условом унутрашњег јединства) могла некада да пресудно утиче на одлуке Алијансе. Више је вјероватно да би се Република Српска нашла у окружењу које не само да не би респектовало њене интересе, већ би била посматрана као сметња реализације својих. У раду се констатује да, без обзира на коначну одлуку Босне и Херцеговине о приступању НАТО алијанси, Република Српска и српски народ у БиХ морају да граде партнерски однос према НАТО и не смију дозволити да буду посматрани као пријетња у било коме смислу или страна која реализује непријатељске политичке интересе. У будућности није искључена пријетња глобалног сукоба између Западног свијета и прије свега Русије, око природних ресурса. Имајући у виду геополитичку позицију Републике Српске, политичко-безбједносно окружење, удаљеност и немогућност војне помоћи Руске Федерације у случају урожености, али и политику партнерства саме Републике Србије са НАТО, Република Српска нема алтернативу за себе саму и свој народ већ да његује обострано корисне односе са *Западним свијетом* у цјелини, укључујући и НАТО.

Кандидат Михајло Вујовић у раду закључује да је стратегијски интерес српског народа да се настави живјети у миру, те да српско национално питање у Босни и Херцеговини постане демократско питање и да се спријечи сваки насилни начин рјешавање овога питања. Мудар баланс између поштовања историјских завјета (светосавског и видивданског) и непрекидне

бриге за физички опстанак, културни и духовни идентитет народа и очување стеченог политичко-територијалног организовања у оквиру Републике Српске је највећи императив и изазов за сваког изабраног заступника и представника српског народа на овим просторима.

Наведени подаци су довољни да се овај рад оцјени позитивном научном оцјеном и да се верификује као научни и друштвени допринос политиколошким, међународним и безбједносним расправама.

ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

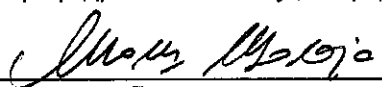
Комисија сматра да је кандидат Михајло Вујовић извршио истраживање у складу са пријављеном темом и да његов рад садржи све елементе квалитетног завршног рада на студијама другог циклуса.

Комисија сматра да је тема логички досљедно и методолошки коректно обрађена, да су истраживања и налази доведени у везу са хипотетичким оквиром, те да сазнања и анализе у раду могу да користе будућим истраживањима из ове области.

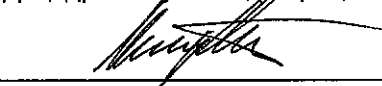
Кандидат Михајло Вујовић испуњава све законске услове за одбрану завршног рада на другом циклусу студија и Комисија Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци предлаже да кандидату Михајлу Вујевићу одобри јавну одбрану завршног рада под називом „Положај Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатлантској алијанси“.

КОМИСИЈА:

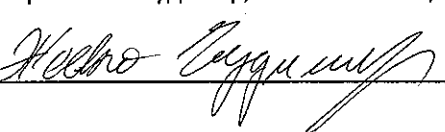
1. Проф. др Милош Шолаја, ванредни професор, предсједник

2. Доц. др Матеј Савић, доцент, ментор

3. Мр Жељко Будимир, виши Асистент, члан

Бања Лука, 30. мај 2018. године

Број:08/1.643/18

Датум: 28.05.2018.

На основу члана 3. Правилника о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци број 02/04-3.2688-4/17 од 28.09.2017. године издаје се

У В Ј Е Р Е Њ Е

Овим се потврђује да је мастер рад кандидата **Михајла Вујовића** под називом „Положај Републике Српске у контексту придруживања Босне и Херцеговине Сјеверноатланској алијанси“ провјерен путем званичног софтвера за откривање плагијата дана 17. 05. 2018. године.

Шеф библиотеке

Нина Кујара

Продекан за научноистраживачки рад

ДОСТАВЉЕНО:

- Ментору
- А/А